

Аналізуючи власно створену маску лісів, ми брали до уваги космічні знімки лісового покрив станом на 2020-2021 рр, було виокремлено всі лісовкриті площі, крім незімкнутих культур та зрубів (Рис 2). Отримані результати показали, що площа лісів становить 66609,9 га (лісистість 10,2 %) , площа нелісових земель 587048,8 га (89,8 %).

Висновок. Отже, різниця між площами лісів встановлених різними методами становить 27191,0 га. Найкращим способом встановлення площі лісів є створення векторної маски.

Список використаних джерел:

1. Global Forest Watc. URL:<https://www.globalforestwatch.org/>(дата звернення:8.11.2022).

НОВІ ІНТРОДУЦЕНТИ У КОЛЕКЦІЇ ДЕКОРАТИВНИХ ТРАВ НАЦІОНАЛЬНОГО БОТАНІЧНОГО САДУ ІМЕНІ М. М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ

Щербакова Т. О., кандидат біологічних наук

Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України

Сучасна ландшафтна архітектура та декоративне садівництво вимагають постійного розширення та оновлення асортименту рослин. Перспективними в цьому плані є декоративні трави, які нині стають невід'ємною складовою штучних ландшафтів і в повній мірі задовольняють естетичні, рекреаційні та санітарно-гігієнічні потреби людей [3].

В озелененні та декоративному садівництві поняття «декоративні трави» в основному об'єднує представників родини *Poaceae* Varnhart та *Cyperaceae* L. Ще зовсім недавно в практиці вітчизняного озеленення декоративні трави були досить рідкісними. В останні роки тенденція змінилася в кращу сторону, і все частіше їхніх представників можна зустріти в приватних та публічних насадженнях. В основному, в Україні використовується незначна кількість видів та сортів злакових трав роду *Festuca* L., *Miscanthus* Anderss., *Pennisetum* Rich. ex Pers., *Phalaris* L., *Calamagrostis* Adans. та декілька видів та форм так званих новозеландських осок: *Carex buchananii* Berggr, *C. petriei* Cheeseman, *C. brunnea* Thunb., що зумовлено недостатнім вивченням біологічних особливостей інтродуцентів, обмеженістю даних щодо їх адаптаційних можливостей в нових едафо-кліматичних умовах.

Важливе значення для збагачення культурної флори регіону мають колекції декоративних рослин ботанічних садів, в яких проходять інтродукційні дослідження нові для регіону види та сорти, як природного так і культурного походження [1].

Колекцію декоративних трав у Національному ботанічному саду імені М. М. Гришка НАН України (НБС) почали створювати у 70-х роках ХХ ст. О. О. Лаптев та О. О. Котик. Інтродукція видів родини *Poaceae* була спрямована головним чином на залучення газонних форм. Перші види та сорти декоративних трав були отримані в кінці 80-х на початку 90-х років. Станом на 1995 рік колекція вже нараховувала 54 зразки. Серед яких *Leymus racemosus* (Lim.) Tzvelev, *L. arenarius* (L.) Hochst., *Miscanthus sacchariflorus* (Maxim.) Hackel., *Hordeum jubatum* L., *Briza media* L., *B. maxima* L., *Lagurus ovatus* L., *Lamarchia aurea* (L.) Moench., *Triplidium ravennae* (L.) H.Scholz було рекомендовано для декоративного садівництва України та аранжування [2].

З 2008 по 2013 рік поповнення генофонду трав спрямовано на розширення сортового різноманіття колекції. Колекційний фонд поповнювався перспективними в цьому плані представниками таких родів як: *Calamagrostis*, *Imperata* Суг., *Melica* L., *Miscanthus*, *Molinia* (L.) Moench, *Panicum* L. При інтродукції значна роль відводилася тим видам, які відрізнялися різноманітністю форм та сортів: (*Calamagrostis*×*acutiflora* (Schrad.) DC., *Miscanthus sinensis* Anderss, *Molinia caerulea* (L.) Moench, *Panicum virgatum* L. Вивчалися сорти *M. sinensis*: ‘Kleine Fontane’, ‘Kleine Silberspinne’, ‘Strictus’, ‘Variegatus’, ‘Zebrinus’, низькорослий сорт *M. caerulea* ‘Nana Variegata’ [1, 4].

Нині у відділі квітниково-декоративних рослин НБС проходять випробування 60 видів та 30 сортів багаторічних і 24 види та 6 сортів однорічних рослин 44 родів родини *Poaceae*; 1 вид та сорти 4 видів родини *Cyperaceae*; 3 сорти родини *Acoraceae* Martinov.

За останні десять років в НБС пройшли інтродукційне випробування 12 нових для декоративного садівництва України видів та 20 сортів декоративних трав. Серед них 5 видів та 5 сортів у наших умовах вирощуються як однорічні трави. Це *Coix lacryma-jobi* L., *Echinochloa frumentacea* Linc., *Panicum capillare* L., *Setaria macrostachya* Kunth, *Sorghum bicolor* (L.) Moench, *Lamarckia aurea* ‘Golden Shower’, *Pennisetum glaucum* ‘Jester’, *P. glaucum* ‘Purple Majesty’, *Sorghum vulgare* ‘Saccharatum’, *Zea mays* ‘Variegata’.

Решта нових інтродуцентів за життєвою формою є кореневищними багаторічниками. Весняно- та літньоквітучі (в основному європейські види та види природної флори України): *Brachypodium pinnatum* (L.) P.Beauv., *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) P.Beauv., *Helictotrichon sempervirens* (Vill.) Pilg., *Melica ciliata* L., *Melica nutans* L., *Sesleria heuffleriana* Schur. та сорти: *Milium effusum* ‘Aureum’, *Carex ornithopoda* ‘Variegata’, *Acorus calamus* ‘Albovariegatus’; а також північноамериканська осока *C. muskingumensis* Schwein.; сорти осок

японського та новозеландського походження: *C. morrowii* 'Ice Dance' та *C. petriei* 'Milk Chocolate', *C. comans* 'Bronze' відповідно; сорти лепехи злакової: *Acorus gramineus* 'Albovariegatus' та 'Aureovariegatus'.

Осіньоквітучі новоінтродуковані багаторічні трави представлені в колекції сортами *Miscanthus sinensis*: 'Apache', 'Flamingo', 'Giraffe', 'Gold Bar', 'Morning Light' та сортом *Spartina pectinata* 'Aureomarginata'. Рослини *Arundo donax* (Mill.) Stokes 'Versicolor' проходять не повний цикл сезонного розвитку, їх рекомендовано для використання виключно як декоративнолистяні.

Дослідження різноманіття видів та сортів декоративних трав за життєвими формами, морфометричними параметрами, екологічними групами у колекції НБС дає змогу збагачувати культурну флору України, підбирати види та сорти для різних варіантів використання в декоративному садівництві та озелененні.

Список використаних джерел:

1. Каталог декоративних і трав'янистих рослин ботанічних садів і дендропарків України : довідниковий посібник. Київ, 2015. 282 с. URL: <http://www.nbg.kiev.ua/upload/biblio/katalog.pdf>
2. Котик Е. А. Итоги интродукционного изучения генофонда злаковых трав, применяемых в озеленении, в центральном ботаническом саду им. Н.Н. Гришко НАН Украины. *Интродукция и акклиматизация растений*. 1995. Вып. 23. С. 16–18.
3. Tomaskin J., Tomaskinova J., Kizekova M. Ornamental grasses as part of public green, their ecosystem services and use in vegetative arrangements in urban environment. *Thaiszia – J. Bot.* 2015. № 25 (1). P. 1–13. ISSN 1210-0420
4. Щербакова Т. О., Рахметов Д. Б. Біологічні особливості сортів декоративних рослин родини Тонконогових, інтродукованих в Національному ботанічному саду імені М. М. Гришка НАН України. *Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин*. 2018. Т. 14, № 2. С. 153–159.

БИОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЛИСТКІВ *BERBERIS THUNBERGII* DC. ТА ЙОГО КУЛЬТИВАРІВ

Ю. С. Юхименко, кандидат біологічних наук, науковий співробітник

Криворізький ботанічний сад НАН України

С. І. Шкута, провідний інженер